

Kultur

REDAKTÖR: MATS DAHLBERG
E-POST: KULTUR@NWT.SE
MATS.DAHLBERG@NWT.SE
TELEFON: 054-19 96 85 FAX: 054-19 96 00

Tenoren Johan Botha är död

OPERA. Den sydafrikanske tenoren Johan Botha är död, skriver New York Times. Han avled i Wien på torsdagsmorgonen, 51 år gammal, efter en tids sjukdom.

Botha slog igenom internationellt som Pinkerton i Puccinis Madama Butterfly på operan i Bastille 1993.

Därefter framträdde han på världens största operahus, som Metropolitan i New York, La Scala i Milano och Londonoperan.

Wienoperan flaggar på halv stång för Botha och tillägnar honom helgens uppsättning av Turandot.

Johan Botha

LITTERATUR. Mångsysslaren Kjell E Genberg började skriva böcker på grund av Björn Skifs hammondorgel

Popsnöret som blev Sveri

PRODUKTIV. Han hade lika gärna kunnat bli truckförare, sjöman eller tivoliarbetare.

I stället blev Kjell E Genberg Sveriges meste författare genom tiderna, en omständighet som han mer eller mindre skyller på artisten Björn Skifs...

Med runt 250 titlar är Kjell E Genberg - mannen med en evig glimt i ögonvrån - överträffad vad gäller produktivitet. I år är det nästan ett halvsekel sedan som han gav ut sin första text mellan hårda pärmar, "Nästa nummer", en bok på eget förlag som aldrig har kommit i undertecknads väg.

- Jag är glad att du inte läst den, säger Kjell. Det ska du också vara: det är en tämligen illa skriven och ganska kort sak. Titeln är dubbeltydig eftersom boken handlar om ett popband som med denna fras presenterar nästa låt, men den handlar också om popkillarnas mest uppskattade fritidssysselsättning...

Det kanske säger något om den nya tiden som 1966 höll på att bryta fram, att boken var tillägnad gonorréavdelningen på Sankt Görans sjukhus i Stockholm, då-förtiden en given träffpunkt för många musiker.

Boken, av pseudonymen K Ehrling, gick åt som glass i Sahara.

- Det är ett av mina mest förtjänstfulla alster. Jag beställde tusen ex av tryckaren, men han antecknade fel och jag fick det tio-dubbla, så det var bara att bli smart försäljare också!

Skrev som fyraåring

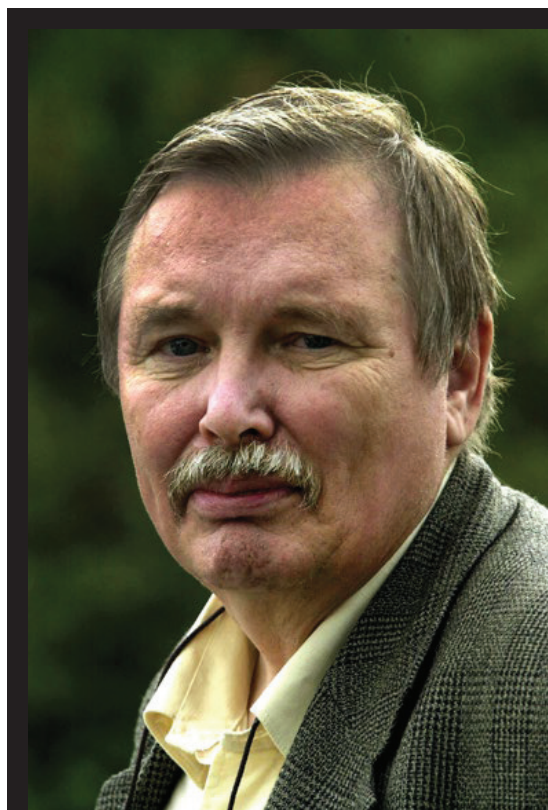
Författarkarriären var i gång. Men hur kom Björn Skifs in i bilden?

- I min gröna ungdom var jag manager åt en del popband, bland andra Slam Creepers från Vansbro där Björn sjöng och spelade hammondorgel. Att släpa på den där orgeln gjorde att ryggen tog stryk, så jag satte igång att skriva böcker i stället.

Men innan Kjell blev manager hade han provat på en hel rad andra yrken: som cykelbud, lagerarbetare, lotsbiträde, truckförare, privatchaufför, mudderverksarbetare, prämonterare, servitör och en del annat - däribland som journalist på Hälsinge-Kuriren.

- Så det där med att skriva var inget nytt. Det har jag gjort så länge jag kan minnas.

Ända sedan barnsben, faktiskt.

Kjell E Genberg, Sveriges klart flitigaste författare.

FOTO: LEIF R. JANSSON/TT

- Kriget i Europa gav oss bensinransonering, så andra kommunikationsmedel än bil frodades. Från Hudiksvall, i vars närhet jag då bodde, gick en smalspårig järnväg till Bergsjö dit min morfar och mormor tog mig med på resor. De lärde mig att ljuda bokstäverna på stationsskyltarna och vips kunde jag som fyraåring begripa det där med att läsa. Sedan var också skrivandets hemlighet snart avslöjad.

Tioårig springschas

Mamma var hemmafru, pappa skogsarbetare och "byggnads-grovris". Familjen flyttade ofta till de ställen där pappan kunde få jobb, så Kjell fick titt som tätt byta skola: småskolan klarades av på sex olika orter, men sedan lugnade det ner sig.

- På mellanstadiet gick jag i Centralskolan i Hälsingtuna, därefter på läroverket i Hudiksvall.

Blott tio år gammal började Kjell som springschas efter skoldagens slut, och som 14-åring blev det

till att skriva biocerecensioner för Hudiksvalls-Tidningen.

- Mest för att kunna skryta för jämnåriga att jag med presskortet kom in på barnförbjudet... Och så gav jag ut en skoltidning där jag var rajlant mot skolans rektor och hans ondsinta fru Beata.

Efter lumpen i flottan blev Kjell nattredaktör på Hälsinge-Kurirens centralredaktion i Söderhamn och lite senare tidningens lokalredaktör i Ljusdal.

Dörrar öppnade sig

- Där träffade jag popbandet The Panthers, slutade på Kuriren och blev bandets manager. Det var kämpigt i början, jag levde på rå lök och kravatten. Men sen lossnade det: jag fixade jobb och skrivkontrakt åt dem och skrev låtar ihop med gitarristen Janne Rehn, som för övrigt är farfar till Yohio, alias Kevin Johio Lucas Rehn Eires.

Det snurrade allt snabbare i popsvängen och plötsligt fick Kjell ett anbud från Stockholm.

Tre faser i den toktuffe romanheroen Ben Hogans liv.

Författaren skrev poplåtar i lag med artisten Yohios farfar.

FOTO: HENRIK MONTGOMERY/TT

- Jag liftade en del av vägen dit med The Shanes, och väl där öppnade sig rätt fort många dörrar: jag blev redaktör för optidningarna Idolnytt och Press-Stopp, pr-man hos Sting Produktion för bland andra Lenne & Lee Kings, Ola & The Janglers plus utländska artister på Sverigebesök. Som kompanjon med Shanes' manager Lennart Lindström i bolaget Artist Press Center hade vi hade förutom hans band hand om Moonlighters och Annabee-Nox med flera. Vi matade fansen med upplysningar om artisternas favoritfärger, skostorlekar och sånt...

Dessutom blev det långa turnéer med de olika popbanden: Sverige på längden och tvären, och även en del resor till England, Belgien och Finland.

Bra sittfläsk behövs

Men så var det det där med Skifsens orgel... Och så var det vad slagning med i bilden också.

- Dagen efter en rejäl fest sa jag

Staffan Götestam följer upp barnboksdebut

LITTERATUR. Staffan Götestam följer upp fjoljårets barnboksdebut med ännu en bok. Det andra landet är del två i serien om Funny som inleddes med Magiska fingrar, skriver bokförlaget Lava i ett pressmeddelande. Boken är illustrerad av Louise Jacobsson.

Skådespelaren och regissören Götestam slog igenom i rollen som Jonatan i Bröderna Lejonhjärta 1977. Sedan dess har han filmatiserat, regisserat och dramatiserat flera av Astrid Lindgrens böcker samt varit teaterchef för Göta Lejon och Maximteatern i Stockholm.

Staffan Götestam

Thiong'o till litteraturfestival

LITTERATUR. Den kenyanske författaren Ngugi wa Thiong'o kommer till festivalen Stockholm Literature i höst. Det gör även bland andra isländske Sján, karibiske Jamaica Kincaid och de svenska författarna Majgull Axelsson, Monika Fagerholm, Daniel Sjölin och Elisabeth Åsbrink. Sedan tidigare är det känt att även amerikanske Don DeLillo kommer till festivalen, som arrangeras för andra året och äger rum på Moderna museet den 28-30 oktober.

Ngugi wa Thiong'o

ges meste författare

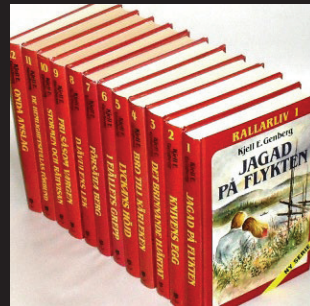
Golflegendären Ben Hogan fick låna ut sitt namn åt hjälten i en rekordlång boksvit. FOTO: DENNIS LEE ROYLE

Björn Skifs uppges vara den som fick Kjell E Genberg att börja skriva böcker. FOTO: TT

Rekordförfattaren som ung popbandsmanager. FOTO: PRIVAT

Rallarliv – en historisk romanserie i tolv delar.

att man borde skriva en bok om poppojknas hektiska liv, och då var det nån som hävde ur sig att jag inte dög till det.

Sånt ska man inte säga till herr Genberg. Han älskar utmaningar – och är enveten som få.

– Envishet och uthållighet är förstas bra att när man ska skriva böcker. Samt lite fantasi, disciplin och inte minst ett bra sittfläsk.

1969 slutade Kjell i musikbranschen och blev istället översättare av så kallad kiosklitteratur åt B Wahlströms Förlag.

– Men jag förstod ju snart att om man ville tjäna stäl – och det ville jag – så var det bättre att göra allt själv. Jag skapade en egen westernserie i mitten av 1970-talet med en hjälte som jag kallade för Kid Hill.

Williams Förlag gav klartecken, men bara om hjälten fick bli namne med den legendariske golfspelaren Ben Hogan.

– De första böckerna uppmärksammades knappt, men sen kom ketchup-effekten. Upplagorna steg i rasande fart och såldes i runt

40 000 exemplar per titel.

Det blev totalt 57 böcker i serien om Ben Hogan, eller Benhögen som Kjell själv kallar honom – en klassiker med stort K i svensk modern litteratur.

Fnsk i fördärvet

I den sista boken säljer hjälten sin ranch i USA, tar med sig en sadel och sitt revolverhölster och flyttar hem till Sverige igen – där han inte längre är efterlyst för mord. Slutet gott, allting gott.

Därefter vidtog för Kjells del

en lyckosam period av deckarskrivier, inledd med den anslående titeln "Fnsk i fördärvet", och sedan en rik produktion av bland annat faktaromaner om gamla brott, historiska romaner och ungdomsböcker. Recensionerna var blandade.

– Ja, jag har både höjts till skyarna och dragits i smutsen, så sanningen kanske ligger nånstant däremellan? Efter Benhögen fick jag veta att en som hade skrivit westernböcker inte kunde skriva "på riktigt". Det var då jag började med pseudonymen Christian Aage och recensenterna tyckte att jag var en briljant debutant. Men vid fjärde boken blev jag avslöjad – och recensionerna upphörde...

Kjell har dock inte nöjt sig med att bara skriva böcker, han har också varit manuskribent till serierna Modde, Vikingsson, Mika, 91:an Karlsson och Flygsoldat 113 Bom.

– Även den första boken om Benhögen gjordes faktiskt om till serialalbum. Det tecknades i Spanien och gavs ut i enorma volymer på dåligt papper i Sydamerika.

En arbetsmyra

För den moderne litteraturkonsumenten finns numer nästan alla Kjells titlar utgivna som e-böcker. Denne arbetsmyra till man har också hunnit med att översätta och texta sisådär 300 filmer och under ett flertal år varit redaktör för deckartidskriften Dast Magazine. Han har även läst in en massa av sina böcker för bibliotekens utbud till synskadade.

– Nuförtiden är jag vice ordförande i den illustra föreningen Skönlitterära Författarsällskapet Stockholm Nord och raggar föreläsare dit till våra träffar.

Planer på någon ny bok?

– Nja, jag vet inte... Vilken lysande framtid finns det för en man som har närmare till 80 än 70? Men man ska aldrig säga aldrig, fast du vet vad man också brukar säga: inget är så arbetsamt och tidskrävande som att vara yrkespensionär!

Harry Lord

KONSTKALENDARIET.

Ardy Strüwer ställer just nu ut på Museet Kvarnen i Filipstad.

VERNISSAGE

Grums

• Karl-Gerhard Stenlund, Galleri Strand, Slottsbron, lördag kl 14–17, till 25/9

Karlstad

• Kerstin Carlson, Arthouse, lördag och söndag kl 12–16, till 16/9
• Betty Fog och Kjeld Ulrich, Galleri Bergman, till 24/9
• Karin Ögren, Galleri Lars Hjelm, till 24/9

PÅGÅENDE

Arvika

• Rackenmålare. Gustav Fjæstad, Alfred Ekstam, Bror Lind, Rackstadsmuseet, till 25/9
• Grez sur Loing, Johan Patricny, akvarell, Rackstadsmuseet, till 25/9
• Skrotgruppen, re:art/återbrukskonst, Arvika Konsthall, till 10/9
• Roj Friberg: Spöksonaten och andra stycken, Galleri pi, till 10/9
• Mona Engström, Arvika Konsthantverk, till 21/9
• Mineralutställning, biblioteket, till 17/9

Dals Ed

• Lisbeths målargrupp, Galleri Olika, till 11/9

Filipstad

• Ardy Strüwer, Museet Kvarnen, till 26/9

Grums

• Säfflegruppen 8 nyanser, Ankans golfkrog, Segmon, till 16/10

Hammarö

• Maria Kastengren och Lena Nylén Andersson, GLG Lysåsen, 6/9 till 31/12

Karlskoga

• Kristina Norrström, Galleri Kråkan, till 18/9

Karlstad

• Inger och Lasse Sandbergs sagovärld, Värmlands museum, till 13/11
• Dennis Hopper, Värmlands museum, till 6/11
• "Kedjan mellan berget & elden", Kakan Hermansson, Sandgrund Lars Lerin, till 24/11

• Lena Rydén, Konst i Karlstad, till 10/9

• Öar, smycken, Chatrine Rinman, Konsthantverkarna, till 28/9

• Konstnärer från Värmlands konstnärsförbund och konstnärer från Kina, Konsthallen Spisrummet, CSK, till 15/10

Kristinehamn

• Charlotta Gyllenhammar, Kristinehamns konstmuseum, till 11/9

Säffle

• Ulla Magnusson, Kulturhuset Silvénka, till 25/9

Kjell Erling Genberg

Född: 16 januari 1940 i Gia, Hälsingtuna församling, drygt en mil norr om Hudiksvall

Bor: Villa i Bromma

Yrke: Författare

Pseudonymer: Christian Aage (för att få stå först i bokkatalogerna), Shell Earl, K Ehrling, K Earl Ginsburg, Bo Lagevi

Genrer: Deckare, faktaböcker, historiska romaner, thrillers, westernskildringar, ungdomsböcker

Främsta verk: Bokserierna Ben Hogan, Enheten och Rallarliv

Läser helst: Biografier

Svagheter: Ganska godtro-

gen och litat på att folk talar sanning

Styrka: Att göra allt med-detsamma, så att det inte blir glömt

Favoritkök: Kött, alternativt rofruktsoppa

Favoritdryck: Öl i sällskap, mjölk till ensamma måltider

Maka: Birgitta Genberg Härner, 1940–2009 (gifta från 1979)

Om Värmland: "Det var länge-sen jag var där nu, men jag minns ett trevligt samtal med en rätt så tystlåten Ferlin på en parkbänk i Filipstad..."